

S p e r r e f r i s t
søndag 19. mars 1972 kl. 12.00

TRYGVE BRATTELI

Foredrag på Elverum,
Hedmark Arbeiderparti's årsmøte
søndag 19. mars 1972.

(Utdrag)

Vår politiske samfunnsform er det opplyste folkestyre. Det innebærer at flest mulig skal skaffe seg best mulig informasjoner om samfunnsspørsmålene, og med nøktern forstand være med og avgjøre dem. Når en sak er særlig stor og komplisert, stilles det spesielle krav til denne behandling. Det står vi midt oppe i når det gjelder Norges stilling til et utvidet europeisk fellesskap.

Det er fire land som har forhandlet om medlemskap i et utvidet fellesskap. For de tre små land gjelder det at medlemskap bare er aktuelt under forutsetning av at det blir en utvidelse med flere. For Norge er det en forutsetning at Storbritannia og Danmark blir med.

Hvordan enn det enkelte nordiske lands stilling blir til et utvidet europeisk fellesskap, vil det være et permanent behov for en videre utvikling av samarbeidet i Norden. Dette var den klare konklusjon på det møte som Nordisk Råd i februar hadde i Helsinki.

Ingen interstatlig ordning vil frita et land for bekymringer og ansvar for sin egen framtid. Hva

det gjelder om er å forme det best mulige grunnlag for sitt folks livsvilkår og utvikling.

For den tid vi nå går inn i, har Regjeringen etter sitt langvarige arbeid med saken kommet til, at medlemskap i et utvidet europeisk fellesskap er det som vil gi de beste og tryggeste betingelser for vårt folks framtid.

Regjeringen så det i forhandlingene med De europeiske fellesskap som en sentral oppgave best mulig å sikre de norske jordbrukernes og fiskernes framtidige interesser. I sin erklæring hadde Regjeringen understreket at den ved behandlingen av markedssaken ville "legge avgjørende vekt på kravet om gode og trygge kår for de store folkegrupper: lønnstakere, jordbrukere og fiskere".

Dette var i samsvar med en hovedlinje Arbeiderpartiet har fulgt i alle år. Vi har aldri glemt at det var fiskeridistrikter som sendte de første sosialistiske representanter til Norges Storting. Vi er også klar over at to av Norges minst industrialiserte fylker, er de hvor Arbeiderpartiet har den sterkeste tilslutning - det er Hedmark og Finnmark. Vi vil fortsatt konsekvent bygge på en samling og et samarbeid mellom lønnstakere, jordbrukere og fiskere.

Ved forhandlingene i Brüssel ble det derfor satt svært mye inn på å nå fram til brukbare resultater for landbruk og fiskeri. Ja, disse saksområder tok så mye av tiden, at enkelte begynte å spørre om forhandlingene bare dreiet seg om disse to næringer.

Etter Regjeringens vurdering har vi for disse næringer oppnådd forsvarlige og akseptable resultater. Det samme vil vi si om forhandlingsresultatet i det hele.

Jeg vil be dere selv lese protokollene om særordningene for norsk jordbruk og for norske fiskerier.

Felleskapets land erkjenner de spesielle problemer som reiser seg for Norges jordbrukere. De erkjenner at overgangstiden ikke vil kunne løse disse problemer. Det sies å være nødvendig å fastsette særordninger, hvis formål skal være å opprettholde de norske jordbrukeres levestandard.

De fordelene norsk jordbruk kan få av et fellesskap ligger først og fremst i mulighetene for finansieringen av strukturtiltak over det felles jordbruksbudsjett. Ca. 30 % av landbrukets inntekter kommer fra skogbruket. For skogbruket vil det være klare fordeler med medlemskap i et utvidet fellesskap.

Det system som er fastlagt i den norske protokoll er ikke tidsbegrenset. Protokollen er like varig som traktaten.

Det skal i Norge etableres et støttesystem som tillater at jordbrukernes levestandard blir opprettholdt. Støtten skal gis i den utstrekning det er nødvendig for å nå dette mål. Den skal ikke være bundet til den markedsførte vare og heller ikke omfatte prissubsidier til produksjonen, hvilket vil nødvendiggjøre omlegging av de støttetiltak som nå brukes i Norge. Støtten skal være differensiert

etter områder og kategorier av jordbrukere. Nåværende subsidier skal kunne opprettholdes til utgangen av 1975. Om de framtidige støtteordninger, som skal sikre at jordbrukernes levestandard blir opprettholdt, skal det føres forhandlinger innen utløpet av overgangstidene.

En særskilt bestemmelse sikrer den norske melkeordningen. Ordningen skal brukes for å sikre vårt høye forbruk av konsummelk. Det vil si at produksjonen må være stor nok til å dekke behovet til alle årstider og i alle distrikter.

Det er liten grunn til å føre videre den lærde, filologiske og ytterst forvirrende landbrukspolitikk Folkebevegelsen har spesialisert seg på i den senere tid.

I den spesielle protokoll om fiskeriene er denne nærings særlige vilkår i Norge erkjent også i forholdet til de andre tre medlemskapssøkende land. På grunn av Norges spesielle geografiske beliggenhet, utgjør fisket og de næringer som er knyttet til det, en virksomhet som er avgjørende for befolkningen på en stor del av kysten hvor andre muligheter for sysselsetting er begrenset.

Felleskapets land erkjenner betydningen så vel for Norge som for Felleskapet av å opprettholde et tilfredsstillende bosettingsmønster i de distrikter i Norge som i særlig grad er avhengig av kystfisket, og deler Den norske regjerings målsettinger på dette område.

Det er ved forhandlingene oppnådd akseptable løsninger når det gjelder markedsordninger for fisk. Om ordningen av fiskerigrensespørsmålet fram til og med 1982 er det ingen dissens.

Regjeringen føler seg sikker på at det også etter 1982 vil kunne fortsette en ordning som sikrer de norske kystfiskere fangstretten innenfor en 12 mils sone fra Egersund og til den norsk-sovjetiske grense.

Jeg vil i denne sammenheng referere et avsnitt av det brev jeg i en kritisk fase av forhandlingene fikk fra den belgiske statsminister Eyskens. Han skriver om situasjonen etter 1982, og det heter her:

" Jeg kan forsikre Dem om at Den belgiske regjering for sin del forstår at det uten tvil vil være nødvendig å opprettholde en spesiell situasjon for storparten av de norske kystfiskere. Det forekommer oss følgelig at den foreslåtte tekst og høytideligheten ved den politiske forpliktelse gir Norge de garantier landet trenger. Disse forsikringer er selvsagt av politisk og moralsk karakter: Det kunne kanskje hevdes at Fellesskapet i 1982 teoretisk skulle kunne ta beslutninger som i strid med Norges interesser. Men hensyn tatt til de någjeldende politiske forpliktelser forekommer noe slikt oss å være utenkelig og i strid med Fellesskapets innarbeidede og faste praksis."

Ved de forslag som foreligger er det ikke tale om å ofre jordbrukets og fiskets interesser for å

oppnå fordeler på andre områder. Det er tvert imot lagt særlig vekt på å sikre de to næringers interesser - også på lang sikt.

Jeg vil gjerne understreke at uansett hvordan Norge ordner seg til den europeiske integrasjon og et utvidet europeisk fellesskap, vil de gamle næringer i moderne tid stå overfor problemer som bare kan løses i samarbeid mellom staten og næringenes organisasjoner. Regjeringen er innstilt på et slikt kontinuerlig samarbeid. For fiskeriene foreligger behovet for vernet om fiskestammene, for fangst, tilvirking og markedsføring. Framtiden vil også gi store muligheter for norske fiskerier. Vi må selv vareta dem på en forstandig måte, og i samarbeid mellom myndigheter og organisasjoner.